

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trispotno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu.—V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koronji v Sticss - vi bliži št. 258 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Jez italijanski poželjivosti.

Polkovnik Alojzij baron Haymerle, ki je bival več let v Italiji ter imel kot vojaški ataché pri avstrijskem poslanstvu v Rimu priliko, dobro seznaniti se z vsemi političnimi razmerami v blaženi deželi, objavil je te dni v knjižici „res italicae“ svoja opazovanja. Zanimiva knjiga je vzbudila pozornost vsega našega, in še bolj italijanskega časopisja, katero razodeva vso svojo razburjenost nad tem, da je pisatelj tako jasno razložil, kako se v Italiji povsod, v novinah, na javnih shodih, da, celo v šolah ščuje zoper Avstrijo ter v ljudstvu vnema in goji ideja rešitve „Italije irredente“, to je, na to dela, da se čem brže tem ljubše južne avstrijske dežele, Trst, Istra, Goriško, Dalmacija in južno Tirolsko odtržejo iz sedanje zveze ter zedinijo z italijanskim kraljestvom, da bode potem „Italia compiuta“. — Uradni italijanski listi se trudijo, potolažiti nejevoljo, katero je vtegnila ta objava vzbuditi v naših vladnih krogih, ter odvrniti vsak sum od kraljeve vlade, kakor bi se bila res ona tako ali tako deležila irredentarskih homatij ter nelojalno ravnala proti prijateljski vladni dobrega sosedu. A vse to umivanje ne dokazuje nič in ne more nikakor izbrisati zeló nevšečnega vtisa, ki ga je ne samo v viših krogih, ampak povsod mej poštenimi Avstrijci naredila mirna Haymerlejeva razložba, iz katere nikakor ne veje duh hudobnega ščuvanja, ampak odseva očitno patrijotični namen, vzbuditi pozornost naše vlade, da skrbno varuje svoje meje, po katerih se spenja sosedova poželjivost. Sicer pa svari in prepričuje pisatelj tudi Italijane, naj nehajo od svojih prenapetih namer.

Tudi goriški italijanski dnevnik se nekako pridružuje omenjenim oficijoznim novinam in kaže se žaljnega v svojem italijanskem čustvu vsled Haymerlejevih prejasnih ovadb, katere ne delajo posebne časti onim, koje zadevajo. Sicer pa ve „L' Isonzo“ in vedó tudi njegovi žurnalistični pajdaši v Trstu prav dobro, kedo je najhujše kriv, da se je „irredentizem“ zasejal tudi na to stran meje in da tu kot eksotična rastlina še vedno vegetuje. Da, eksotična, tuja rastlina je, ki se pri nas nikdar ne vdomači, in vegetuje, pa ne bo nikdar rasla in cvela. V to, upamo, bode pripomogla tudi nova vlada, če je res, da si je za geslo postavila pravična biti vsem v državnem zboru zastopanim narodom. Polkovnik Haymerle sam jo opozoruje mej argumenti svoje zanimive razprave na to,

da prebivalstvo na Goriškem, v Istri, v Trstu in okolici in v Dalmaciji je večinoma slovansko in to prebivalstvo je iz dna srca avstrijsko. Svojo neomahljivo zvestobo je z besedo in dejanjem večkrat dokazalo in v bojih za dom in cesarja z lastno krvjo potrdilo. Tudi zdaj in zanaprej je in ostane vselej pripravljeno braniti južne cesarstva meje vsake sovražne sile; — toda, da se v svojej državni zvestobi še više vtrdi, treba da tudi vlada spolni svojo dolžnost, ter v skrbnejše varstvo vzame njegove svete pravice, nego jih je do zdaj imelo. V zadnje številki smo popisali in menimo tudi, da jasno dokazali, kako smo Slovenci na Goriškem potisnjeni v šolah in uradnih mej nemško kladivo in italijansko naklo in kako se povsod overe delajo svobodnemu razvoju naše narodnosti. V tržaški okolici stoje stvari še za dobro stopinjo niže; tam so Slovenci pod oblastnostjo italijanskega mestnoga zastopa, kateri celo v ljudske šole vsiljuje svoj jezik in sploh v vsakem oziru prav sistematično potaljančuje podložne mu okoličane. Kaj bi še le o našej isterski brači govorili? Tužna jej osoda! Gmotna reva potlačila je isterskega Slovana skoro po vseh občinah pod peto italijanskemu gospodarju. Občinska vredba, dognana s pomočjo bivše vlade, ustvarila je Italijanom malo da ne povsod umetne večine. V javnih uradnih, avtonomnih in vladnih, gospoduje povsod italijanščina; gimnazije in realke ima italijanska manjšina svoje, slovanska večina nobene; edini zavod srednje vrste je kopersko učiteljske, kder je Slovan postavljen na enako stopinjo z Italijanom. V takih razmerah pač ne more vstrajati primorski Slovan v svojej iskrenosti do države; kajti čem više se v njem vzbuja narodna zavest, tem huje občuti krivico, ki se mu godi in tem niže mu vpada vera, da se mu bo moglo v sedanjej zvezi še kedaj bolje goditi. „Justitia regnorum fundamentum“; in pravici sloni moč države. Kder vlada pravica, — tam so narodi zadovoljni, ta zadovoljnost rodi iskreno domoljubje in to ie najtrdnjejši jez zoper sovražne zvanje napade. „Ni dovolj“, sklepamo se „Slov. Narodom“, „da se oblastni možje v Avstriji le tačas domisljijo, da „v Istri, na Goriškem, Tržaškem stanujejo Slovani“, kadar nas je treba proti veleizdajskim ali pa lakomnim Lahom citirati ali kakovo lojalitetno izjavo milostno na znanje vzeti, temuč mi Slovenci želimo, da se nas tudi na znanje jemlje, ko terjamo svoje ustavne narodnostne pravice, in sicer vse, ne le en kosček jih.

Slovenski vojaki, našega roda sinovje, so bili vselej in še tudi v zadnje vojni v Bosni pohvaljeni kot najhrabrejši, kot prvoborci. Pa celi slovenski narod bode na obrambo svetih slovenskih tál vstal zoper požrešnega Laha (pa tudi zoper Nemca Prusa), ko bi se mu skominjalo po temu delu Avstrije — samo da naj ta Avstrija prej slovenski narod duševno osvobodi od tujstva, naj mu da narodne pravice in kako koli upravno in narodno zblizevanje. Vlada naj nam roke razveže od spon germanizacije in lahoustva in Slovenci in primorski Slovanje bomo sami prvi, Lahom neprestopni nasip zoper njihove poželjivosti. Ali more taclm razmeram nasproti kaj bolj neumnega biti, nego je ta resnica, da so prejšnje naše vlade pustile primorske Slovence, zveste Avstrijce, v šoli in v uradu od „irredentovskih“ Lahov zatirati? Od nove vlade pričakujemo rešenja v tem oziru, in nehvaležen slovenski narod nij.

Naša reva.

Lepa je poknežena grofija goriško-gradiška; mило njeno podnebje, — če odštejemo blizo polovico gorske strani — in deloma tudi ugodna lega in (dobra) zemljišča dajejo jej prednost, zlasti v poljedelskem oziru, pred večino drugih avstrijskih dežel. Tu prideluje kmetovalec vsega: vina, sadja, žita, sočivja, raznih podzemljic in tudi travniki in gozdi ne odrekujejo svojih pridelkov; zraven tega pa imajo vsi ti pridelki kot južni še svojo posebno vrednost. Da, Goriško je zares bliščeč biser v kroni avstrijskih vladarjev.

Tako so nekdanj zemljepisci in statistiki slavo peli našej deželici in marsikateri turist in prijatelj narave, ki s polno mošnjo potuje posebno o času pomladanskega cvetja po širni naši Furlaniji, po prijaznih briskih gričih, ali kraj solčnih bregov zelene Vipave in bistre Soče, meni še dandanes, da je tu avstrijski Eldorado, kder se cedi med in mleko pretaka. — In lepa je zares naša dežela, a kdor pozna nje gospodarske razmere v sedanji dobi in še bolje, kdor živi v njih ter je od njih odvisen, temu se slast onega medu in mleka nič kaj ne prilaga.

Dežela se v obče odlikuje po legi in podnebj, a nikakor ne — če odštejemo červinjanski okraj in še kak del naše Furlanije — po posebni rodovitnosti zemlje. Pri tem pa je posestvo na slovenski strani tako na drobno razkosano, da se o velikih posestnikih, ka-

LISTEK.

Kozlov rob.

Ko je Karol Veliki premagal Slovence in se je ukoreninila nemška oblast po naših deželah, izgubili so Slovenci ne le politično, nego tudi osebno svobodo. Po fevdalnih nazorih razdelil je nemški kralj novo pridobljeno deželo med svoje zveste viteze. Nekaj boljših zemljišč je prihranil za državo (kakor doméno); druga pa je daroval cerkvam, samostanom in raznim plemičem.

Slovenski kmet, ki je bil poprej lastnik svojega zemljišča, postal je sedaj le najemnik in užitnik ino gledé na to, da je bil na svoje zemljišče navezan, da je moral novemu gospodu robotati in razne službe opravljati, bil je rob, brezi osebne svobode. Brezi gospodarjevega dovoljenja né smel nikamor iti, né smel nobene pogodbe skleniti, niti oženiti se. Gospodar ga je lahko prodal ali daroval drugemu posestniku, ali pa ga zamenjal z drugimi robi. Le redek slovensk posestnik se je znal toliko prikupiti novi vladi, da mu je pustila njegova zemljišča, ali mu še novih darovala.

Plemeniti vitezi, ki so se med Slovenci naselili, bili so v prvi versti vojak. Obljubili so zvestobo svojemu kralju in prisegli, da mu bodo pomagali v vseh vojskah z določenim številom hlapcev. Ti vojaški

vitezi so bili razpostavljeni po deželi kakor varuhi in krotitelji ljudstva, ko bi mu bilo kedaj na misel prišlo, upreti se svojim tlačiteljem. Zato pa je bilo neobhodno potrebno, da je imel tak vitez uterjeno, močno zidano poslopje, t. j. grad. V ta nameu so si izbrali najprikladnejša mesta, na berdih in nizkih gričih, ki gospodujejo nad svojo okolico in od kodar se vidi daleč na okrog.

Na takih mestih je moralo zidati tlačeno ljudstvo gradove svojim gospodarjem. Slovenske pripovedi znajo še mnogo poročati, kako so kmetije ta ali oni grad zidali. Vedno se povdarja, kako se je ljudstvo potilo, kako je mešalo apno sé svojimi solzami. „Kaj je teklo solz, kaj se je prelilo srage, ne ve nobeden; kamenje né čutilo, a serce beričev je bilo še terje ko kamen. Tu pride iz gozda majhen mož, sivobrad in gorečih očij, pa pravi tlačanom: „Kaj zidate, kaj močite kamen potom; vaši otroci hočejo ga kervijo!“ (Zora 1873 str. 186). Tu je opisan začetek vseh gradov.

Težko, da je drugače nastal grad na tolminskem hribu. Verjetno je, da ga je že ob času Karolingov sezidal kak nemški grof, morda uradnik in vladar tolminskega okrožja (Gaugrafschaft). Da utegne to res biti, priča nam zlasti kapelica sv. Martina, ki je bila sezidana v enem gradu. Znano je, da so imeli Karolingi v veliki časti sv. Martina. Posvečena mu je bila v Cahih (Achen) posebno lepa kraljevska kapela. In po vsem frankovskem kraljestvu so zidali kraljeve palače (Pfalzen) po vzglédu one v Cahih in ustanovljali

v njih kapelice sv. Martina. Tudi na prestarem blejskem gradu je bila kapelica sv. Martinu posvečena.

Novosezidani grad na tolminskem griču je dobil ime Kozlov rob, nemški Pockenstein. Morda so hoteli s tem naznaniti smelost njegovega zidanja, ali pa njegovo neupogljivost in neuzugljivost. Hrib je bil kakor nalašč ustvarjen za grad, ker se čisto na samem vzdiga in ker se z njega lahko vidi po treh dolinah. Blizu njega se stekajo največe reke v deželici in zato je moral spodaj sezidani kraj postati naturno središče celega okrožja.

Kraj Tolmin se menda pervikrat omenja krog l. 1065. Patrijarh Ravengar (1063—1068) je sklenil med leti 1063 in 1066 pogodbo zaradi desetini sé svojim zagovornikom Markvardom Eppensteinskim v kraju „Tuimine“ (Tulmine). Če je patrijarh v Tolminu pogodbe sklepal, moral se je več časa ondi muditi in kraj je moral tedaj že precej imeniten biti. Po njem je dobilo celo okrožje ime Tolminsko. Gotovo je, da so se patrijarhi večkrat v Tolminu mudili in o polletnem času navadno ondi bivali. To se je godilo zlasti potem, ko si je bil dal patrijarh Rajmund della Torre l. 1292 v Tolminu sezidati poseben dvor (la Corte). To poslopje je stalo berzkone v onem delu Tolmina, ki se še dandanašnji imenuje Dvor (Dor). Ondi se vidijo še zdaj prav blizu Tolminke ostanki starega zidovja.

Patrijarhi so razdelili posestvo na Tolminskem med svoje niže plemiče in dvornike. Vsak je dobil nekaj vasij kakor beneficij (fevd.). Zato pa so bili ti

koršne imajo druge dežele, skoro ne more govoriti in dosledno tudi na o velikem blagostanju. — Mariveč je goriško posestvo sploh ubogo, sé zemljiščnimi davki silno obloženo, po mnogih slabih letinah izpito, po oderubih izmoženo, in ker je kmetijstvo pri nas z malo obnovo v oski zvezi — tiče tudi obrtniki večinoma v slabi koži. In revščina je žalibog v deželi stalna postala; da, ona raše in sé širi tudi po takih okrajih, kder je poprej skoro nišo poznali.

Kdor meni, da opazujemo naše ekonomične razmere skozi črna očala, naj pazljivo prebira v našem uradnem listu sodnijske edikte, katerim je mnogokrat zadaja prostorna stran pretežno naj pozveduje, koliko znašajo mesec za mesecem pristojbine dačnih eksekutorjev; naj povprašuje po uzrokih, zakaj se toliko družin zatajuje najsveteše čute domoljubja — seli v nepoznane kraje unkrat Oceana in zakaj iščejo cele trupe naših najboljših delavcev zaslužka v novi Avstriji; ali še bolje, naj prehodi posamezne okraje, kder je poznal še pred 20 leti stare premožne hiše, o kojih je takrat mislil, da slone na skalnati podlagi in da jih ne omaje nobena nevihta. Kde so zdaj? Petdeset od sto jih je propalo, 40% jih propada, a le kaka posamezna stoji še po konci, ali se je še celo okoristila po nesreči drugih, ker je bila dobro založena z gotovino in je znala v svoj prid porabiti svobodo od erušta. Da, čisto malo je takih starih hiš v deželi, katere so se znaele obvarovati dolgov, pa še zamorejo ob enem ponašati z neoma deževano pošteno firmo.

Od kod ta občini propad kmetijskih posestev v tako lepi, ugodno ležeči deželi? vtegne prašati kak tujec. Izmed mnogih uzrokov, ki so zakrivilji našo splošno revno, naj mu navedamo samo nekatere, po našem menenju poglavitne: Vsestranske potrebe so se pomnožile v primeri novodobnega napredka, kmetijstvo pa in male obrtnije so zaostale in nišo stopale enakomerno naprej s kmetijstvom in obrtnijami drugih dežel in držav in zato tudi naši pridelki in izdelki ne morejo konkurence delati drugotnim, bodi, da nas preveč stanejo, bodi da so slabši od onih. — Elementarnim nezgodam, zlasti toči, koji so naši vinogradi, sadni vrtni in njive zeló izpostavljeni, pridružila se je trtna bolezen, katera si je v nekaterih okrajih, posebno v kanalskem, in goriškem, — kder je nišo začeli o pravem času preganjati z žveplom, pridobila skoro da domovno pravico; v trtah vkorenjena pogubljiva ne uničuje samo vsakoletnih pridelkov, ampak pustoši celo vinograde in mori nesrečnemu vinorejcu nado, da se mu kedaj več napolnijo prazne kleti. — Svloprejke, ki so nekdanj v kratkih šestih tednih s primerno majhnim trudom zapredle milijevemu kmetovalcu kak stotak v mošnjico in zraven tega še čedno pa trdno obležko iz domače svile skrbni gospodinj in domačim dekletom — so večinoma okužene in dajejo pri največji skrbnosti navadno le prav pitle pridelke. — Zita, če ga slana in rijs ne pošmudi, turšice, če je suša na zaduš, krompirja, če ga gnjiloba ne ostudi, pridelala se tu pa tam še kaj; a ti pridelki so zlasti v vinorejskih pokrajinah kakraj Soče neznatni in ne zadostujejo, da bi pestniki ali kmeti zraven svojih hišnih in družinskih potreb — mogli poravnati iz dotičnega dohodka tudi svoje dolžnosti do cesarskih deželnih, okrajnih in občinskih zalogov, kateri hočejo in morajo imeti ne gledé na to, ali kmet kaj premore ali ne. In kedo ne ve, koliko so porasle zahteve vseh teh zalogov v ustavnih dobi? Deželna in občinska avtonomija (?) stane mnogo; bolnišnični stroški množe občinske doklade do ogromnih odstotkov; nove šolske postave nalagajo nova bremeña; postava zastran skladovnih cest, se jim zvesto pridružuje itd. in kdor ne

dolžni opravljati posebne službe na patrijarhovem dvoru, imeti zmerom pripravljenih nekaj oboroženih mož, skrbeti za varnost cest itd. Ti plemiči so stanovali skupaj na Kozlovcem robu in imeli so med seboj nekako družbo (konserci). Imenovali so se gradniki ali grajski grofi (habitatores nobles). V XIII. so bile med njimi sledeče rodovine: Attems, Canussio, Cassis, Cusan, Formentin, Manzano in Poppi. Tore sami tuji so gospodovali na Tolminskem!

Nekatere dohodke in posestva je pa oskerboval za patrijarha poseben oskerbnik (gastaldo). On je skerbil za javno varnost, zlasti za brambo gradu, vodil je javna dela in poravnaval je tudi prepire v patrijarhovem imenu. Oskerbnik je pobiral tudi mitnino, ker patrijarhi so bili ustanovili v Tolminu mitnico za žito, ki je šlo iz Laškega po tolminski dolini na Kranjsko.

Oskerbnik je bil kot patrijarhov namestnik zelo važna oseba. Patrijarhi so tore vedno gledali, da so si izbrali zanesljivega oskerbnika. Včasih so postavili na to mesto kaknega gradnika. Navadno pa so izročevali oskerbnitvo svojim najbližjim sorodnikom. Tako je postavil patrijarh Rajmund della Torre (1273-1299) svojega nečaka Phoebo za tolminskega oskerbnika. Enako je izročil p. Ottobono varstvo tolminskega grada svojemu nečaku in p. Pagano svojemu unuku Rajmundu. Njemu so sledili Febusino, Ermagora (1324) in Antonolo, vsi iz rodovine della Torre.

Ko so bili začeli goriški grofi svojo moč razvijati in širiti svoje posestva na škodo patrijarhovine,

zadostuje vsem tem in še mnogim drugim dolžnostim za takse in drugo o določenih obrokih, — tega obisku je kvartal za kvartalom gospod v lični cesarski obleki z uljudnim pozdravilom c. k. davkarskega urada in ta gospod hoče imeti tudi svojo pošteno nagrado. Slednjič, če bore kmetič ne razume ali ne more razumeti davkarjevega pozdravila, zapoje boben in zaplenjeno pohlevno živinče, edini kotel, voz, pičel poljski pridelek ali kar si budi prodá se na — kantu. Revez, zateri si solzo v trdnem očesu in potolaži se z brunnim Jobom: Bog je dal, Bog je vzal!

(Konec prihod.)

Dopisi.

Iz Gorice, 4. sept. (Izv. dop.) (Iz seje c. kr. okr. šolskega sveta; — kmet. šola; — gluhozemica; — pokopališče.)

Danes je zborovalo v Gorici pomnoženo c. kr. okrajno šolsko svetovstvo za polit. okraj goriške okolice. — G. poslanec Fagančel je predlagal, naj se ne izplačajo učiteljem na dosedanjih šolah I. in II. plačne vrste oni zastanki, katere jim je prisodilo ministerstvo vsled njih pritožbe (glej dopis od desnega brega Soče v št. 32 našega lista!) in to tako dolgo, dokler ne razsodi najviše upravno sodišče tožbe, ki mu jo nameravajo podati proti ministerski odločbi občine tega okraja. — Po ugovoru g. učitelja Komavca, da se je razprava o tej zadevi uže v zadnji seji sklenila, prestopi se k razvrščenju učiteljev v tri plačne vrste na podlagi nove postave. Gosp. nadzornik naznani, da se imajo po sklepu c. k. dež. šolsk. sveta pri tem uvrščenju v poštev jemati vse sistemizovane učiteljske službe ne gledé, ali so učitelji stalno nameščeni, ali začasno.

Na to se razvrsté učitelji tako-le: V I. plačno vrsto pridejo gg. Vogrič, učitelj v Kanalu, Sefničar v Ajdovščini, Juh v Solkanu; — v II. vrsto gg. Poniž v Rifembergu, Švara v Podgori, Drašček v Vertobji, Kančič v Čerčičah, Komavec v St. Andrežu, Križman v Dornbergu, Sternad v Kamnjah, Bajic v Renčah, Vodopivec v Ročinjih, Čopi v Šmartnem; vsi drugi učitelji so uvrščeni v III. plačno vrsto.

Gg. učiteljici Baycon in Kerstnik, prva v Renčah, druga v Čerčičah ste postavljeni II., prihodnje učiteljice v Solkanu, Ajdovščini in Rifembergu pa v III. vrsto.

G. učitelj Cicero, ki službuje zdaj začasno v Solkanu, premesti se na Trnovo in bo v III. pl. vrsti. Voditelj šol so se odločile po postavi od 4. marcija 1879 opravilne doklade po 30, 50, 75 in 100 goldinarjev.

Pomočnim učiteljem dovoli šol. svet za šol. leto 1878—1879 sledeče nagrade: V. č. gg. Josip Kodolja v Dornbergu dobi 120 gl., Martin Zuchiaty v Gradnem 120 gl., Andrej Skert v Kalu 150 gl., Josip Bajic v Kronbergu za zdaj 60 gl., ker ni celo leto učil, Anton Ukmar v Ligi 180 gl., Ivan Juh v Lokovcu 120 gl., Josip Skočer v Lomu 120 gl., Stepančič na Odlici 160 gl., Vinko Stubelj v Podsobotinu 180 gl., J. Leban v Ravnici 95 gl. za pol leta, ker je bil ostali čas bolan, Josip Poljšak v Sempasu 120 gl., Josip Ferfolja v Šmarji 240 gl., ker oskrbuje šolsko mladino z rednim podukom, Josip Mašera v St. Mavru 180 gl., Ivan Rejec pri sv. Tomažu 180 gl., Josip Gergolet na Trnovem 150 gl. za pol leta, Tomaž Rutar v Tribuši 120 gl.,

skušali so polastiti se Tolminskega in zato so napadli ondašnji grad od vseh strani. Pervikrat je napadel tolminski grad grof Albert 5. aprila 1278. Pridobil ga je zvičajno ter ujel oskerbnika Phoebo. Toda grof je bil primoran v kratkem času izročiti Tolmin njegovemu pravemu lastniku.

L. 1292 si pridobijo tolminski grad patrijarhovi sovražniki Janez de Zuccola, Spilimbergo in mesto Čedad s pomočjo Andreja Tysona s hriba Pagnano, duhovnika tarviške škofije. Oskerbnik Phoebo je prišel zopet sovražnikom v roke. Zato je patrijarh Rajmund ostro kaznoval nevrudnega duhovnika, ki je služil napadalcem za ogleduha: 26. oktobra 1292 je bil obsojen v ječo do smerti; vkovali so ga v verige na vratu, rokah in nogah; postiti se je moral vsaki drugi, četrti in šesti dan v tednu ob kruhu in vodi, tako da je dobival omenjene dni le sedem onč kruha. — Patrijarhi se je moral dolgo pogajati z napadniki, predno je zopet dobil tolminski grad. Še le prihodnje leto je to dosegel njegov poslanec kapelan Montanarij. (Bianchi, Documenta historiae Foro-Julensis saeculi XIII; Archiv f. Kunde oester. G. Q. Bd. XXIV.)

L. 1299 zbere goriški grof Henrik III. mnogo vojakov in napade s pomočjo Ulrika plemenitega Reifenberg po noči od 21—22. februarja tolminski grad in ga tudi dobi po zvičaju. Poveljnik Phoebo in njegovim ljudem je dovolil grof prosti odhod. Ali patrijarh je prisilil Henrika, da mu je v kratkem nazaj dal tolminski grad. (Dalje.)

Anton Terpin v Zapotoku 180 gl., Josip Tomšič v Levpi 120 gl., Ferd. Tomažič na Srednjem 150 gl., Stefan Mozetič v Vedrijanu 120 gl., Anton Červ v Kozani za 2 meseca 23 gl. — Gospodom, kateri so podčevali redno po 2 uri na dan, odmenilo se je po 120 gl., — onim, ki so dalje časa podčevali, pa primerno več.

Pomočne učiteljice za ročna dela, katere so učile celo šolsko leto, dobé vsaka po 60 gld., one, katere niso tako dolgo učile, primerno manj.

Trnovski občini dovolilo se je 100 gl. predplače za vredbo šolske sobe.

Šolski občini Tribuši se pridružijo hiš. št. 1. 2. 3. 4 in 5, ki so spadale poprej pod šolo na Vojskem. G. kaplanu S. Gregorčiču v Rifembergu dovoli šolski svet 50 gld. potnine, ker hodi krščanski nauk učiti na Berje.

G. predsednik poroča, da je dne 1. avgusta umerl gosp. Jožef Mask učitelj v Gor. Cerovem. — Služba je razpisana.

Naša deželna kmetijska šola je zopet sklenila eno dobo svojega do zdaj zeló spremenljivega obstoja in po novih pravilih prerोजना stopi v drugi plovici tek. meseca v novo dobo. Bog daj, da bi bila boljša in plodnejša od vseh dosedanjih, da bi nehale enkrat za vselej spremembe in na podlagi tolikih eksperimentov da bi postal zavod slednjič praktično dovršen, kakorsnega potrebuje naše zapemarjeno in tepeno kmetijstvo! — Kakor smo uže poročali, imenoval je dež. odbor za ravnatelja italijanskemu oddelku kmet. šole profesorja Evgenija dr. Giordano-a. Zdej je tudi ministerstvo privolilo v začasno to imenovanje za eno leto, v katerem času si mora pridobiti ital. kmetijski veščak avstrijsko državljanstvo, ako hoče stalno nameščen biti.

V deželni gluhozemici goriško-isterski v Gorici so bile pretekli ponedeljek konecletne preskušnje, katerih so se deležili zastopniki dež. odborov goriškega, isterskega in tržaškega in nekoliko druge gospode. Z izidom so bili vsi jako zadovoljni. Zavod je v zadnjem času tako lepo napredoval, da se sme dežela v vsakem oziru z njim ponašati. Veselja bi se razjokal r. ustanovnik, nepozabljeni Val. Stanič, ako bi mogel videti, kaj je vzrastlo in se razvilo iz plemenitega zrnca, katero je zasejala njegova skrbna, človekoljubna roka.

Sinoči je imel naš mestni zbor jako zanimivo sejo; glavni predmet na dnevnem redu je bilo novo pokopališče in pa vprašanje, kod se ima izpeljati cesta do njega. Prošnju mnogih meščakov, da se ohrani dosedanje pokopališče in proda novo, je zbor zavrgel; saj ni bilo tudi nič družega pričakovati od znanе trmoglavosti sedanje večine. Kaj več o tej seji priobčimo prihodnjič.

Iz Komna, 31. avg. (Izv. dop.) (Letina, — terjanje davkov, — pogozdovanje Krasa, — strah pred govejjo boleznijo.) Gledé letine ne morem nič dobrega poročati. Zita je bilo malo, a turšice v nekaterih vaseh na Krasu bode komaj za seme; pa saj ni čuda, kajti stari ljudje ne pamtijo take suše, kakor je bila letos. Grozdje nam daje tudi malo tolažila. Ni ga, — poterpeti moramo, ter upati v boljšo bodočnost. Zdi se mi, kakor bi se bila vsa narava zaklela proti nam. Če se pomisli koliko truda in stroškov prizadeva obdelovanje tert, pa da je zdaj uže 7mo jalovo leto, ni se čuditi, da se odpravlja več oseb v Ameriko iskati milejših razmer, nego so tukaj. — Ajda dobro kaže, a nadomestiti vendar ne more, kar je že spodletelo, in bati se je največe reve in lakote. Gospodarji belijo si glave, kako bodo svoje družine preživeli in ni manje ne skrbe za denar, da bi tako rodoviti davek plačali, kajti vedno jih nadlegujejo uradi sé svojimi žugajočimi lističi. — Bogme, kako naj plačamo, saj nismo toliko pridelali, kolikor se davka zahteva. Zdej pa še po novi postavi pomnoženi eksekucijski stroški, kateri znašajo letos samo v komenskem sodnijskem okraju več tisoč goldinarjev! Ti dajejo ubogemu kmetu zadeji udarec. — Zoper tako eksekucijsko postopanje mislijo se oglasiti nekatera županstva na Krasu, in ob enem prositi, naj bi se pri nas za plačevanje davka odločila meseca septembra in oktobra, ko se je uže vse pospravilo ter pšenico in grozdje poprodalo. To je prepotrebno — le Bog daj uspeha! Županstva storijo sveto dolžnost; a znašajo se tudi, da jih bode gosp. drž. poslanec Winkler, do kojega se mislijo obrniti, izdatno podpiral s tem, da v eni prvih seji drž. zbora popiše tukajšnje prežalostne gospodarske razmere, ter odločno zahteva pri izterjevanju davkov — milosti in odstranjenja brezpotrebniš eksekutivnih stroškov.

Kakor je posušila suša kmetijske rastline, tako je tudi uničila ogromno večino letos nasajenih dreves na zemljiščih odmerjenih za pogozdovanje. Koliko tisoč gold. je že stalo pogozdovanje Krasa, ne morem natančno povedati, a biti mora že znamenita svota; nasprotno je pa dosedajni uspeh silno reven. Marsikateri je že pisal ter svetoval, kako bi se Krasa najhitreje ter najboljšje pogozdil, a dozdeva se mi, da je bil slehern le slabo podkovau v praksi, zato ni tudi nihče prave zadel. Kaj overa prav za prav pogozdovanje? Na to vprašanje bi se lahko na dolgo in široko odgovorilo, a ne maram, čast čitatelje dolgočasiti, zato povem le v kratkem svoje menenje. V prvi

vrsti je uzrok suša, katera overa uspešno pogojzovanje, a to podpirajo slaba kamenita tla. Pa se marsikaj družega zvnaj narave dela zapreke pogozdovanju in skoro v prvi vrsti bi navel gojzodne inspektorje v Terstu, koji se tako pogostoma menjavajo. Vsak teh gospodov je v teoriji verlo dobro izučen, mogoče, da ima tudi prakso, a kakor je videti, vsak ima svojo posebno metodo, in gojzdnari jo morajo izvrševati, če tudi vedó, da ni dobra (Capo comanda!! Tako n. pr. je terdil eden onih gospodov, da je koprivica za Kras neprecenljive vrednosti, ter ukazal jo je saditi, opiraje se na izverstne uspehe v Dalmaciji. Vse odsvetovanje domačega praktičnega gojzdnarja je bilo zamán. Koprivica se je nasadila — ozelenela je — pa tudi mirno zaspala. Tako se je godilo z javorjem in drugim drevjem, koje ni nikakor sposobno za pogojzovanje naših tal. Denar se na tak način zameče in Kras je še vedno gol. Po lastnih in praktičnih ljudih skušnjah sta edino čerbi bor (Pinus austriaca) in pa akacija sposobna za „naglo — ter uspešno“ pogojzdenje Krasa. Sadi se v jamo po edno drevesce, česar nikakor ne odobrujem; saj nas uče desedanje skušnje, da gre v mokrem letu 20% nasajenih drevesc pod zlo, a v suši v kakej legi celó 90—95%. Drugo leto je treba torej podsajati, tretje, četero in morda peto leto na enem mestu ravno tako. Če se pomisli, koliko stane to podsajenje in kako je zamudno in nadležno, vjemati se mora slehern z menoj, da bi bilo veliko bolje, ako bi se kopale raje redkeje jame, a stavilo v jamo mesto enega po 3—4—5 drevesc. Če bi prav 3—4 usahnila, bi peto ostalo, kar jih pa več raste, se pa porijejo. Drevesca mnogo manj stanejo, nego 4—5 kratno podsajenje, ki je ob enem krivo počasnega uspeha. Če bi se enkrat, če tudi manj prostora v enem letu nasadilo, vspeh bil bi gotov in uže marsiktero rebro našega očeta skrito, koje je pa žalibog vsled večnih eksperimentov še gojo. Umen gojzdnar mora poznati obnebe, zemljišče, lego in po tem ravnati se, ako hoče biti res u men. Stediti v lastno škodo, ter izdavatí brezkoristno ni ekonomično.

Dne 28. t. m. je poginil nagloma v o l domov gradé iz puše na obč. pašniku, — kar je celo občino pretreslo. Vsak se je bal, da nas utegne zadeti žalostna katastrofa kakor Čerbičanje. Županstvo naznani pismeno po obč. odborniku F. to vest sl. glavarstvu v Sezani, pričakovaje živinozdravniške komisije. A kaj mislite, da je glavarstvo storilo? Nič! Jaz mislim, da bi bilo dolžnost glavarstva skerbeti za preiskovanje bolezni, ter v slučaju epidemije vse storiti, da se nevarnost odverne, in to ne le komenskej občini, nego celej provinciji! Postavimo, da bi se v slučaju se kaj pripetilo, ali da bi se jela kaka kužna goveja bolezen širiti, — ker se niso v navedenem primerljaji spolnile dotične postavne naredbe, kedo bi bil tega kriv? Še par repov, kar jih imamo, naj bolezen uniči — potem je pa res treba misliti na izseljevanje kamor si bodil.

—y—

Iz kobaridskega Kota 27. avg. (Izv. dop.) Žalostno je zdaj narodno stanje na Goriškem. Kakor prebivalci Sarajeva nad razvalinami svojega upepeljenega mesta plakajo in zdihujejo, ravno tako mora plakati in zdihovati pravi rodoljub, ki srčno ljubi svojo milo domovino, nad nasledki prošle strastne nevihte, ki jo je vzbudila volitev državnega poslanca. Kedo ni zapazil z nejevoljo švigajočih ognjenih in razburjenih elementov po naših goriških okrajih o času volitve, in kaj so povzročili ti razburjeni, ogajeni elementi? Cujte!!

Dne 10. avgusta sešli so se nekateri narodnjaki iz Istre, Goriškega in iz tržaške okolice na Nabrežini, da bi se posvetovali, kako popraviti storjeno škodo po volilni nevihti. Prišli so do resolucije nekateri tržaški narodnjaki, naj bi se edino politično društvo „Sloga“ na Goriškem razrušilo ter spojilo s političnim društvom „Edinost“, katero bi zastopalo vse primorske Slovence in čigar sedež naj bi bil v Trstu. Zoper to resolucijo oglasil se je uže neki dopisnik v Soči iz za Svete gore ter pobijal jo je navedši nekatere razloge. A tudi mi prebivalci oddaljenih tolminskih gor ne smemo hladnokrvno prezreti nabrežinske resolucije, ker k temu nas sili rodoljubje in politično stanje. Političnega društva namen je, potezati se za narodne pravice in odbijati krivice, bodisi v javnih shodih, na taborih ali 4 občnih zborih, kojih se smejo sami udje vdeležiti. Vprašanje je, koliko zamore vplivati na nas Gorjane politično društvo sé sedežem v oddaljenem Trstu? Naj bi politično društvo sklenilo imeti kak javen shod v Istri ali v tržaški okolici. Koliko Bovčanov, Cerkljanov ali Tolminec bi se vdeležilo takega shoda? Uže pri nabrežinskem shodu bili so sami trije narodnjaki navzoči z Goriškega, dasiravno se je posvetovalo o tako važnem predmetu. Presilna daljava, zeló velika zamuda časa in preveliki stroški bi vselej ovirali narodnjake deležiti se javnih političnih shodov in občnih zborov društva. Kateri narodnjak bi prevzel volitev kot odbornik v odbor iz teh oddaljenih krajev? Lemishti morajo tržaški Slovenci, kaki stroški bi bili za ude, ako bi želeli deležiti se iz Bovca ali Tolmua kakega važnega občnega zboru. Gotovo nad 30 forintov.—Kje je tisti rodoljub, ki bi to svoto žrtvoval? Mej našimi Gorjani ni milijonarjev. Skušnja nas uči, da celó iz Tolmina izvoljeni odborniki

kmetiškega društva sé sedežem v bližnji Gorici ne obiskuje društvenih sej, naj se razpravljajo za naše kmetijstvo se tako važne reči v kakej seji, in ta ud je eden najpremožnejših na Tolminkem, koliko manj bi obiskovali izvoljeni odborniki zboru političnega društva sé sedežem v oddaljenem Trstu?

Kak upliv bi imelo za nas goriške Slovence politično društvo sé sedežem v Trstu v ozir našega političnega življenja? Jaz mislim, da ne bi na nas ničesa upivalo, ampak bilo bi za nas popolnoma brezi koristi, bilo bi za nas toliko, kakor da bi je ne bilo. Kedo bi se zmenil za njegove nasvete in sklepe v naših gorah? Politično društvo sé svojim sedežem v Trstu bi bilo našim omikanim gorjanom deveta brigada, ter hiralo bi dan za dnevom in hmalo bi mu odklenalo.* Uže zdaj šteje politično društvo „Sloga“ s Tolminkeskega prav malo udov, koliko bi jih pa štelo politično društvo, koje bi imelo svojsedež v Trstu? Kakov upliv bi imelo na volilce o času volitve bodi si za deželni ali državni zbor? Sigurno bi nastala še večja zmes mej volilci pri izboru kandidata, kakor je bila pri poslednej volitvi za državni zbor.

Vsak goriški rodoljub, ako ni kratkoviden, mora spregledati, da nabrežinska resolucija nam goriškim Slovincem nikakor ne ugaja ni v ozir narodnega napredka, ni v ozir političnega gibanja. Goriški Slovenci postali bi scasoma indiferentni, mladni, ako se razpusti edino politično društvo „Sloga“ na Goriškem. Radi tega pozor goriški narodnjaki! Ne bodite narode kukavice, da vas ne bo pozneje ostro obsodil narod. Goriški rodoljubi otesite raz sebe sebičnost, osobno meržajo in zavid, stopite v kolo marljivega delovanja v polit. društvu „Sloga“ ter podpirajte materjalno in duševno list „Soča“, kot glasilo goriških Slovencev, ker le na ta način si bote prisvojili zaupanje mej narodom.

Minkovski.

Politični pregled.

Z DUNAJA. — Tukajšnji ustavovérni listi so se pred dobrim mesecem gorko zagovarjali spravo mej avstrijskimi narodi; zdaj pa, ko je minister Taaffe uže na potu, da zaželjeno in v resnici prepotrebno spravo dožene in je v tem zmislu sestavil novi kabinet, zdaj se zaganjajo z vso strastjo zoper njega, in stara grešnica „N. fr. P.“ pravi kar naravnost, da Nemci v Avstriji nečejo sklepati nobene druge sprave, nego tiste, katerej bodo sami narekavali pogoje. Tako so se uživali v gospodovanje, da ne morejo trpeti nobenega družega enakopravnega naroda zraven sebe. Vidi se, da so skovali §. 19 drž. osnovnih postav le za to, ker so se zanašali, da ga bodo vedno sami sukali, kakor bodo hoteli in kakor jim bo bolje ugajalo. — Nasprotno pa beremo, da dobiva ministerski predsednik iz Češkega od vseh strani telegrame, ki pritrjujejo, da treba narodni prepír na ustavnih tleh zatreti ter naglašajo željo po bratovske složnosti z Nemci.

K nemškemu „Parteitagu“ v Linc je prišlo 74 poslancev ustavoverne stranke, kakih 50 se jih je pa opravičilo, zakaj niso prisli; mej zadnjimi tudi naš poslanec g. Winkler. „Novice“ poročajo celó, da sta naša drž. poslanca Coronini in Winkler pristopila (!!) linški resoluciji, katera izrazuje z ozirom na politični položaj po zadnjih volitvah in na sestavo in desedanje delovanje novega ministerstva resne skrbí za nedotakljivost ustavnih in liberalnih institucij in za interese Nemcev v Avstriji. Če sta bila omenjena gg. poslanca k shodu uljudno povabljeni, razumemo, da sta se lahko s primernim izgovorom uljudno umaknila; a da bi se z našimi najhujimi nasprotniki postavila proti vladi, katera obeta pravična biti vsem avstrijskim narodom, to nam ne gre prav v glavo. Morda vstreže g. W. sam svojim volilcem s povoljnim pojasnilom. — Resolucija zahteva mej drugim tudi, da se ima z varčnostjo red doseči v vseh oddelih državne uprave. — Glejte no, ustavoverna gospoda, pod katere gospodarstvom se je v pretekli dobi najhujše šopiril „Gründunhssvindell“, dovršil osodepolni polož, obravnavala škandalozna Offenheimova pravda, so se potencirali državni dolgovi, drzne se zdaj na svoj program staviti varčnost v državnem

* Za nas, a za Tret in Istro morda vendar ne. Op. uređ.

gospodarstvu! Vidi se jej, da se je uže silno postarala ta gospoda, ker meni, da so avstrijski narodi tako kratkega spomina, kakor ona.

Crnogorski knez prišel je dne 2. sept. na Dunaj, kder je bil prav častno sprejet. Na kolodvoru ga je pozdravil cesarski namestnik, deželni vojaški poveljnik in policijski načelnik. Od tod se je odpeljal v Bruck, kder je zdaj naš cesar pri vojaških vajah. — Misli se, da je to potovanje v kaki zvezi sé zasedanjem Novega Pazara; mogoče, da bodo naši vojaci skozi Crnogoro vmarsirali.

DALMACIJA. „Narodni list“ prinaša pismo grofa Hohenwarta do dr. Klaića v Zadru, v katerem izreka svoje obžalovanje za voljo odstopa poslanca Pavlinovića, ki je bil ud njegovega kluba, ter izreka nado, da bo mesto njega voljen Klaić. „Tako se z enim očešom jokamo, a z drugim se moremo smijati,“ — sklepa Hohenwart svoje pismo.

IZ BOSNE se poroča: Avstrijsko-turška komisija, katera ima odločiti, kako se izvrši zasedanje novopazarskega sandžakata prestopila je 30. avg. na dveh mestih iz Višegrada in Čajnice mejo in je šla v ozemlje Lima. Komisijo spremljajo turški vojaki. Ne da bi zadela v kak vpor, prišla sta oba oddelka dne 2. t. m. v Plevlje.

Jeden oddelek, ki ga vodi major Milinković, šel je proti Pribuju ob Limu navzgor v Prjepolje in potem v Plevlje; drugi oddelek pod stotnikom Konradom čez Čajnico tudi v Plevlje. Povsod je bila komisija, kjer so turške garnizije, sprejeta z vjaško častjo in v Prjepolju prijazno tudi od prebivalstva. Prebivalstvo v Plevljah je bilo mrzlo. Bielega polja letos zaradi vojnih in uzrokov za oskrbljevanje ne bodo zasedli, ali v Plevlje se boče postavila vojaška posadka. Komisija se boče baje v treh dneh vrnila. Zasedanje začne se nekda uže 8 t. m.

Domače stvari.

Obraznave pred porotniki. Gospodom porotnikom, odločenim za prihodnjo sesijo, poročamo tolažilno vest, da jim ne bo dolgo sedeti, ker ste napovedani samo dve obravnavi. Dne 10 sept. bo sedel na obtožni klopi Jakob Ku mar ranc. Antona z Banjšic zaradi silnega telesnega poškodovanja, drugi dan zastran enacega hudodelstva France Maraigon od Jakopa iz Koprive pri Korminu. Zatožnik bo v prvem slučaju drž. pravd. namestnik g. Teodor Doljak, v drugem pa državni pravdnik g. Taddei. Predsedoval bo obema obravnava c. k. okrožne sodnije predsednik g. P. Šišá.

Občinske stvari. Občinsko starestinstvo v Dutovlju na Krasu je po soglasnem sklepu imenovalo Nj. E. dosedanega c. k. namestnika v Trstu g. barona Pino-a za častnega člana svoje občine.

Občine Sezana, Naklo in Dutovlje so se po posebnih deputacijah poslovile od gosp. namestnika barona Pino-a.

Ker se je v nakelski županiji večina obč. starestinstva trdovratno ustavljala nalogom cestnega odbora oziroma c. k. okrajnega glavarstva sezanskega glede popraviljanja in vzdrževanja prevažne skladovne ceste, katera drži od kránjske mejé skózi Nakib-Lokev proti Trstu, predlagalo je omenjeno glavarstvo, naj se razpusti starestinstvo. Deželni odbor pa, poprašau o tej zadevi od c. k. namestništva, ni pristopil temu predlogu, ker je menil, da se občina lahko po drugem potu primora k splošovanju svoje dolžnosti. To je uvidelo tudi c. k. namestništvo. In tako je zdaj sklenjeno, da ostane sedanje starestinstvo nakelsko, c. k. namestni odboru pa je naročeno, da naloži primerne priklade k izravnim davkom vsem občanin nakelske županije, da se založijo stroški, ki jih prizadene delo, katero se ima brž ko brž izvršiti.

Kakor smo uže poročali, razpustilo je c. k. namestništvo starestinstvo dolenjske županije v Brdih in boče v kratkem razpisana nova volitev. Zdáj smo pozvedeli, da boče izročeno začasnó oskrbovanje županiških opravil poprejšnjému županu g. Jakóučič-u. Zoper razpust starestinstva ni nobenega ugovora. Slovensko prebivalstvo, katero je v izdatni večini, zanaša se za trdno, da se po novi volitvi iztrebijo vsi nasprotniki.

Politično društvo „Edinost“ za Primorsko imelo bo 7. septembra v Sezani pri g. Scaramangai svoj občni zbor ob 11. uri dopoldau. Dnevni red: 1. Peticija do državnega zboru, da se naj oprostijo vojaštva bogoslovci in drugi dijaki visokih šol, učitelji

in edini sinovi, katerih kmet za obdelovanje zemljišča neobhodno potrebuje. 2. Volitev novega odbora.

Policaju glavo razbil je znani goriški razsajalec Peter Bulfon v nedeljo po noči. Okna je razbival, nesramno klel, ter v pijanosti usmiljene sestre, varhinje zapuščenih deklic, grdo žalil. Policaja sta ga sledila, a potepin zgrabi velik kamen ter ga zažene v glavo enemu policaju tako, da se ravez v nezavesti zgrudi na tla; mej tem je falct pete odnesel, pa ga uže dohiti sodnijska roka.

Utonil je v nedeljo popoldne 10 letni fantek, grof Attenso-vega strežaja, ko se je sam hotel v Soči kopati. Ljudje pravijo, da so starši premalo pozorni bili, kar je navadni uzrok takim nesrečam.

Babji Sedan se je vršil v torek zjutraj v Gorici pri vodnjaku na Korenju. Zaradi jednega škafa vode sprla se je Furlanka z slovensko deklo, lasale, vlačile sti se ter si dajali najfinjše naslove. Zdaj pa pride še jedna furlanska baba iz „geta“, ter poda se i ona v boj seveda proti „šklavi.“ To je bil pravi Sedan: škafi se ležali na bojišči, babe trgale so si lase, nohti so imeli dovelj opravila po obrazih, kitlje so se po tleh vlačile,—a zmagala je konečno vendar korenjaška slovenska dekla. Boj je trajal v navzočnosti vsega korenjskega prebivalstva četert ure, a policaja ni bilo ne blizu ne poleg.

Priporočal bi pa prihodnjic, kadar se imajo furlanke in sploh babe pri vodnjaku pretepati, naj blagovoljno pustijo doma umetno napravljene debele kite, da jih ne bodo potem, kakor pri tem boju, okolo vodnjaka sramotno iskale.

— Kmetijska tombola v Vipavi. Dne 8. septembra t. l. napravi kmetijska podružnica v Vipavi veliko kmetijsko tombola s sledečimi dobtki: I. Tombola: železni ogerski plug, vrednost 38 gold. (Zraven še dar centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.) II. Činkvin: velik železni stroj za turšico robljati, vrednost 30 gold. (Zraven še dar itd.) III. Kvaterna: velik holaudski filtrirni aparat za vino filtrirati, to je čistiti, vrednost 25 gold. (Zraven še dar itd.) IV. Terna: mlin za grozdje mastiti, vrednost 15 gold. (Zraven še dar itd.) V. Ambo: zbirka sadjerejskega orodja, obstoječa iz drevesne žagice, drevesnih škarij in dveh nožev, vrednost 6 gold. (Zraven še dar itd.) Cena kartelci je 20 kr. av. vr. Začetek tombole koj po poludanskej službi božjaj. Pred pričetkom tombole bode primeren kmetijsk govor. Zvečer v čitalnici v proslavljenju ranjcega Matija Vrtovca veselica, obstoječa iz slavnostnega govora, gledališčne igre, petja in plesa. (Deželna vino-sadjerejska šola slapenska ne napravi letos grozdne razstave in vinske poskušnje, ker je grozdje večinoma še prezeleno.)

Narodna čitalnica v Cerknici odpre se slovesno dne 8. septembra t. l. Program slovesnosti. A. Ob 10. uri popoldne slovesna sv. maša v farnej cerkvi, pri kateri poje čitalniški moški zbor. B. Popoldne, ako bode ugodno vreme, napravi se skupni izlet na Cérkniško jezero. Vsi, kateri se izleta udeleže, snidejo se ob 3. uri na vrtu čitalniškega restavraterja g. Janeza Milavca. C. Zvečer ob 7 1/2 uri slovesna „Beseda“ in potem gledališčna predstava v prostorih g. Josipa Milavca. D. Ples. Program besede: 1. Govor predsednika čitalnice, g. Fr. Grbič. 2. Grbič Fr.: „Na lipici zeleni“, moški čveterospev, besede: J. Resmanove. 3. Mendelshon Barth.: „Jesen“, dvospev, 4. a) Schubert: „Radovednež“, b. Jenko: „Mornar“, 5. Grbič Fr.: „Slavčeku“, ženski čveterospev. 6. Preširen: „Leonora“, deklamacija. 7. Meyerbeer: Ariosa iz opere „Prerok“ za alt. 8. Grbič Fr.: „Ukaz“, poje moški zbor. 9. Gounod Ch.: Scena in arija iz opere „Faust“, 10. Jenko: „Naprej“, poje moški zbor „Ena se mora omožiti“. Veseloigra v enem dejanji.

Novi občinski načelniki v tržaški okolici. Mestna delegacija v Trstu je po zaslišanji poročevalca in okrajnih načelnikov potrdila za prihodnje triletnje sledeče občinske načelnike (capovilla): Josipa Bogatec-a za sv. Križ, Matevža Stok-a za Kontavel, Petra Sosič-a za Opčino, Luko Vidan-a za Bane, Valentina Kralja za Trebče, Martina Gergič-a za Padrič, Antona Vidan-a za Grapado, Ivana Marijo Čok-a za Longero, in Josipa Sancia-a za Skedenj. — Za Bazovico in Prosek je izročeno načelnistvo začasno, k večemu za eno leto, Razem-u Andreju za prvi in Valentinu Ziebetz-u (Cibiču, Žepič-u ali ka-li?) za drugi kraj.

Predrzni tatovi. Pretekli torek po noči so neznani tatovi ulomili v tobakarnico št. 29 na Korši (I) v Trstu ter so ukrali smodek, duhana in denarja, skupaj okoli 50 gl. vrednosti. Eden je v naglici pustil mošnjico z nekoliko novci in nekimi pisimi v štacuni; pisma so ovadila tatu in koj drugi dan so ga uže imeli organi javne varnosti v svojih pesteh. Za njim so ujeli tudi dozdevnega tovariša, koji je prvemu do zdaj vedno pajdašil, kar je vzbudilo opravičeni sum, da sta hotela tudi smodke

in duhan skupaj popuštiti in za pograbljene novce si suha grla omočiti v kaki žganjarji.

Ogerskega vina 650 litrov so v Mariboru na železnici vzeli in razlili judoma Adamu Schneiderju in Jakopu Bothu iz Tolne na Ogorskem, ker je bilo ponarejeno in zdravju škodljivo vino.

Hajdrihovi Jadranski glasovi pa Kocijančičeve slovenske narodne pesni se dobivajo prvi po 1 f. 20, drugi za polovično ceno, to je 50 kr. Kdor jih želi imeti, naj se obrne do Kavčič & Ferfila v Gorici, kateri mu jih priskrbe iz uljudnosti.

Prijatelj slovenske glasbe, segni po krasnih domačih biserih, kajti, ne vemo, kedaj nam osoda da so pet kacega Hajdriha ali Kocijančiča!

„Jadranski glasovi“ Ant. Hajdriha so prišli na svitlo in se ravnokar razpošiljajo. Naprošeni so vsi gospodje naročniki študentje, ki so sem ter tje na počitnicah in naročenega iztisa niso še prejeli, naj blagovolje poslati svoj naslov g. Val. Kosovelu v Cerniče pri Gorici.

Kaj več o tej krasni zbirki glasbenih biserov prihodnjč.

Tržno poročilo.

V Trstu 2. sept. 1879.

Od kar je „Soča“ priobčila zadnje tržno poročilo iz Trsta, se je trgovina znatno zboljšala, vzbudila se je tudi špekulacija, ker občno mnenje je, da cene blaga sploh vtegnejo iti kviško.—

Kava. — Poupraševanje je živahno, vsled tega so poskočile cene tukaj in tudi na inozemskem; in bržkone pojdemo v kratkem više.—

Olje. — Jako stalne cene in brez nade, da bi skoro padle, ker letina nikjer kaj prida ne kaže.—

Južno sadje.—Došlo je mnogo novega blaga, katero je letos ceneje nego druga leta od začetka.—

Riž na jako trdnih cenah, posebno italijansko blago, vsled poročil iz Italije, da je tam toča strašansko škodo napravila.—

Mast in slanina.—Cene nespremenjene, tukaj pa vedno ceneje nego na inozemskem.—

Petrolij. — Za to blago se nima podlage kalkulaciji: uže davno se je mislilo v obče, da cena ne more iti nižje, ali vsakdo se je varal, ker blago je vedno ceneje.—

Domači pridelki. — Živahno poupraševanje po fižolu za v Dalmacijo in v Italijo prouzročilo je, da so vse cene poskočile in ker se tudi o letini nič dobrega ne poroča, plačevalo se bo dobro prvo novo blago.—Maslo le nevo, čisto blago gre spod rok in po primerno visokih cenah.—

Kava Rio dobra navadna 100 K. f. 62.—65.—dobra srednja f. 67.—70, izborna f. 72.—76, najizbornejša f. 78.—80, Bahia po kakovosti — Santos po f. 74.—30, S. Domingo f. 80.—86, Java f. 92.—96, Portorico f. 116.—120, Malabar naravna srednja f. 93.—95, izborna-najizborna f. 97.—100, Ceylon sajena drobnega zrna f. 114.—116, srednjega zrna f. 120.—125, debelega zrna f. 128.—135, Jagoda f. 150, Moka po kakovosti f. 115.—120, Poper Singapore f. 43.50, Penang Batavia f. 38.50.

Olje.—Bombažovo I. 100 K. f. 41, Oljčino obležano za stroje f. 47, Lecce jedilno navadno f. 45, pol izborno f. 46.50, izborno f. 48.50, najizbornejše f. 50, M. S. Angelo namizno pol izborno f. 62, izborno f. 65, najizbornejše f. 70, Aix f. 74.

Rajž.—Italijanski navaden 100 K. f. 20.50, pol izboren f. 21.50, izboren f. 22.50, najizbornejši f. 24, Rangoon I. f. 17, Rangoon II. f. 16.50.

Masti in Petrolij.—Svinska mast [f. 40, Petrolij I. Pensylv. v izv. sod. ročen f. 9.25—9.50.

Južno sadje.—Grozdje suho Sultan po kakovosti 100 K. f. 24—30, Rožiči f. 8.

Razno blago.—Rum Jamaica Lit. f. 1.25—1.75.

Domači pridelki.—Maslo naravno I. natlačeno, sod prost 100 K. f. 83—86.

Zita.—Pšenica 11 gl. kvintal, turšica (sirk) od 7 gl. 30 do 7 gl. 60;—oves od 6 gl. 80 do 7 gl. postavljeni na tržaško postajo.—

Seno od 1 gl. 30 kr. do 1 gl. 80 kr. kvintal; slama je pa navadno nekoliko dražja od sena.—

Dunajska borza.

	5. sept.
Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gl. 45 kr.
Enotni drž. dolg v arebru	68 „ 05 „
Zlata renta	79 „ 60 „
1860 drž. posojilo	123 „ 30 „
Akoije narodne banke	820 „ — „
Kreditne akcije	255 „ 90 „
London	117 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Napol.	98 „ 25 „
C. kr. cekini	5 „ 59 „
Državne marke	

Oznanilo.

V Sežani je odprto mesto občinskega zdravnikarja z letno plačo 700 gold. i bero pristojbine ustanovljene za ogledovanje klavne živine, mesa in potirancev.

Prosilci morajo vložiti svoje postavno dokumentirane prošnje po predpisanej poti najdalje do 30. septembra t. l. pri tukajšnji županiji, kjer so tudi razvidni daljni pogoji.

ŽUPANSTVO V SEŽANI

30. avgusta 1879.

Skoro zastonj!!

Konkurzno oskrbnistvo nedavno falirane velike angleške tvornice britanija-srebernega blaga nam je naročilo, da oddamo vse tako blago, katero je v naši zalogi proti mali odškodbi za vozmino in 1/4 delavskega zaslužka.

Za samih 6 gl. 75 kr., poslanih ali po pošti povzetih, kot odškodbo za vozmino z Angleškega do Dunaja in nekoliko za delo, dobi vsakdo za četrti del prave vrednosti, tedaj skoro zastonj:

- 6 izvrstnih miznih nožev, z britanija srebernim ročem in pravo angleško sreberno-jekleno ostrino;
- 6 najfinjnih vilic, brit.-srebro, iz enega kosa;
- 6 težkih žlic iz britanija-srebra;
- 6 žliček iz britanija-srebra najbolje sorte;
- 1 zajemalnik za mleko iz masivnega britanija-srebra;
- 1 težak zajemalnik za juho iz enac srebra;
- 6 težkih nožnih podložkov
- 6 angleških Viktorija-tas, fino vrezljanih;
- 2 jako okusna namizna svečnika iz britanija-srebra;

40 kosov. Vsi ti predmeti (40) so iz najfinjega britanija-srebra, katero je na svetu edina obstoječa kovina, ki se niti po 20letni rabi ne razločuje od pravega srebra, za kar se garantuje. Naročuje se za c. k. avstr.-ogerske dežele pod naslovom:

General-Depôt der I. engl. Britannia-Silber-Fabrikon:
Blau & Kann, Wien I. Elisabethstrasse 6.

Broj 721.

Natječaj.

Na ljudski šoli v Sežani je izpraznjena služba učiteljice z dohodki, ki so predpisani v postavi od 4. marcija 1879, namreč 320 gold. letne plače, i 60 gold. na leto odškodnine stanovanja.

Prosilke naj vložé svoje postavno dokumentirane prošnje pri krajnemu šolskemu svetu v Sežani naj dalje do 15. septembra 1879.

C. K. OKR. ŠOLSKI SVET V SEŽANI

dne 29. avgusta 1879.

Predsednik
BOSIZIO.

Podpisani ima na prodaj prav dobro tirolsko

Črno vino,

čisto naravno

a ne oddaja je manj, nego po 56 litrov skupaj.

Alojzij Bader.